

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในประเทศไทยยังมองว่า “การค้าประเวณี” มีลักษณะขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของสังคมไทย ดังนั้น จำเป็นต้องมีการตรากฎหมายเพื่อบังคับใช้ในรูปแบบการค้าประเวณีขึ้น โดยกำหนดให้การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแสวงหาผลประโยชน์จากการค้าประเวณี และการลักลอบค้าสตรีและเด็ก ด้วยการค้าประเวณีเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง จึงมีผู้ค้าประเวณีที่สมัครใจส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้ค้าประเวณีที่ไม่สมัครใจ แต่ถูกบังคับข่มขู่ให้ค้าประเวณีเพื่อนำเงินมาไถ่ค่าตัวที่นายทุนได้จ่ายไป บุคคลเหล่านี้ถือเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ที่ต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

หากพิจารณากฎหมายในประเทศไทย พบว่า ในปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าประเวณี จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539, ประมวลกฎหมายอาญา, พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ด้วยบริบทของสภาพปัญหาการค้าประเวณีความเกี่ยวข้องในหลายมิติ ดังนั้น จึงแบ่งแยกการบังคับใช้แต่ละส่วนออกไปตามวัตถุประสงค์และเจตนาของกฎหมายในแต่ละฉบับ กล่าวคือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 เป็นกฎหมายหลักในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี อย่างไรก็ได้ ยังมีความผิดบางมาตรฐานของประมวลกฎหมายอาญาที่มุ่งหมายที่จะลงโทษบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการค้าประเวณีด้วยเช่นกัน เช่น ความผิดฐานเป็นแมงดา ในมาตรา 286 บัญญัติว่า “ผู้ใดอายุกว่า 16 ปี ดำเนินชีพอยู่แม้มีพียงบางส่วนจากรายได้ของผู้ซึ่งค้าประเวณี ต้องระวังโหยจำกุดังแต่ 7 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 140,000 - 400,000 บาท หรือจำคุกตลอดชีวิต” เป็นต้น ส่วนพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มุ่งเน้นที่จะลงโทษบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการค้าสตรีและเด็ก ซึ่งแต่เดิมหลักการนี้ได้ถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมาตราการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2540 แต่ด้วยเหตุที่สภาพปัญหาการลักลอบค้ามนุษย์มีความรุนแรงมากขึ้น รวมไปถึงมาตรการคุ้มครองเหยื่อจากการค้ามนุษย์ จึงได้มีการปรับปรุง

แก้ไขพระราชบัญญัติมาตราการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และเด็ก พ.ศ. 2540 ให้ครอบคลุมสภาพปัญหาการค้ามนุษย์ในแต่ละด้าน พร้อมกันนี้จึงได้เปลี่ยนชื่อกฎหมายฉบับดังกล่าว เป็น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และในส่วนของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ.2542 มุ่งเน้นที่จะรับทรัพย์ทางแพ่งโดยใช้การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน ได้แก่ ผลประโยชน์ได้มาจากการกระทำการความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี และการค้าสตรีและเด็กเพื่อการค้าประเวณี เพื่อตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และแรงงานใจในกระทำการความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี และการค้าสตรีและเด็กเพื่อการค้าประเวณี

หากย้อนกลับไปพิจารณาประวัติความเป็นของกฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีในประเทศไทย พบว่า ในอดีตมีพระราชบัญญัติป้องกันสัญจร โรค ร.ศ. 127 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีที่ผูกขาดของประเทศไทย ที่กำหนดให้อาชีพ โสเกณ เป็นอาชีพที่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งให้มีการจดทะเบียน “โรงพยาบาลโสเกณ” หรือ สถานการค้าประเวณี ” อายุถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อควบคุมมิให้กามโรค หรือที่เรียกว่า “สัญจรโรค” นั้นแพร่ระบาดออกไป ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2503 ขึ้นแทนที่พระราชบัญญัติป้องกันสัญจร โรค ร.ศ. 127 โดยกำหนดให้การค้าประเวณี รวมไปถึงการติดต่อชักชวน การเดรัจเตรร์เพื่อการค้าประเวณี หรือการเข้าไปมั่วสุมในสถานการค้าประเวณี การเป็นธุระจัดหนาเพื่อการค้าประเวณี เป็นความผิดมิโทษทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ จนกระทั่งต่อมาในภายหลัง ได้มีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้า ประเวณี พ.ศ. 2539 ขึ้นบังคับใช้แทนที่พระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ภายใต้หลักการและเหตุผลที่ว่า “การค้าประเวณีมีสาเหตุสำคัญมาจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ด้วยผู้กระทำการค้าประเวณีส่วนมากเป็นผู้ซึ่งด้อยสติปัญญาและการศึกษา ประกอบกับกฎหมายเดึงเห็นว่าผู้ค้าประเวณีส่วนหนึ่งเป็นเหยื่อของกระบวนการค้าประเวณี สมควรลดโทษผู้ค้าประเวณี และเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านี้ได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กและเยาวชนที่อาจถูกกล่อมวงศ์หรือหักพาไปเพื่อการค้าประเวณี สมควรกำหนดโทษบุคคลซึ่งกระทำชำเราโสเกณเด็กในสถานการค้าประเวณี บุคคลซึ่งหารายได้จากการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชน และบิดา มารดา หรือผู้ปกครองซึ่งมีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจในการจัดหาผู้อยู่ในความปักครอง ไปเพื่อการค้าประเวณี กับให้อำนาจศาลที่จะถอนอำนาจปักครองของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของผู้กระทำการค้าประเวณี ตลอดจนการโฆษณาชักชวนหรือแนะนำตัวทางสื่อมวลชนในลักษณะที่เห็นได้ว่าเป็นการเรียกร้องการติดต่อในการค้าประเวณี” ทำให้บังลงโทษในความเกี่ยวกับการค้าประเวณีของผู้ค้าประเวณีนั้นลดความรุนแรงลง

โดยมุ่งเน้นที่จะลงโทษบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์และเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี นอกจากนี้ยังได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติมาตราการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และเด็ก พ.ศ. 2540 ซึ่งด้วยเหตุที่มีการค้าสดรีและเด็กเพื่อการค้าประเวณี ซึ่งต่อมาได้ถูกปรุงแก้ไขเป็นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ตลอดจนในปี พ.ศ. 2558 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอก พ.ศ. 2542 โดยกำหนดให้ “ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์หรือความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับเพศ เนพะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป พาไป หรือรับไว้เพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น หรือความผิดฐานพรางเด็กและผู้เยาว์ เนพะที่เกี่ยวกับการกระทำเพื่อหากำไรหรือเพื่ออนาจาร หรือโดยทุจริต ซื้อ จำหน่าย หรือรับตัวเด็กหรือผู้เยาว์ซึ่งถูกพรางนั้น หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เนพะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือที่เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณี ในสถานการค้าประเวณี” เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน

จากสถิติจำนวนคดีที่ได้รับรายงานตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา 20 อันดับแรกประจำปี พ.ศ. 2558¹ พบว่า พระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาที่มีจำนวนคดีเกิดขึ้นมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติจราจրทางบก พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติคุณเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และจากการพิจารณารายละเอียดจำนวนคดี ได้รับรายงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 พบว่าในปี พ.ศ. 2558 มีคดีได้รับรายงาน จำนวน 48,267 คดี มากสูงเป็นลำดับที่ 4² เพิ่มสูงขึ้นจำนวน 11,822 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 24.49) จากเดิมในปี พ.ศ. 2557 จำนวน 36,445 คดี และสามารถดำเนินการจับกุมได้จำนวน 44,577 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 92.36) โดยข้อหาที่มีการจับกุมมากที่สุด ได้แก่ ผู้เข้าชักชวนรับเรือนบุคคลตามถนนหรือสถานสาธารณะเพื่อค้าประเวณี จำนวน 42,481 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 95.34)

¹ สำนักกิจการยุติธรรม. (2560). รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม ประจำปี พ.ศ. 2558 White Paper on Crime & Justice 2015. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.oja.go.th/wp-content/uploads/2017/08/WhitePaperonCrimeJustice2015.pdf>. [2560, 9 กันยายน].

² ลำดับที่ 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จำนวน 257,433 คดี, ลำดับที่ 2 ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 จำนวน 128,861 คดี, ลำดับที่ 3 พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 จำนวน 76,490 คดี และลำดับที่ 5 พระราชบัญญัติคุณเข้าเมือง พ.ศ. 2522 จำนวน 29,855 คดี.

และข้อหาอื่นๆ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติค้าประเวณี จำนวน 1,335 คดี คิดเป็น (ร้อยละ 3.00) รวมทั้งจากการพิจารณารายละเอียดจำนวนคดีที่จับกุมได้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 จำนวน 44,577 คดี มากรสูงเป็นลำดับที่ 4³ พบว่าผู้กระทำการค้าประเวณีเป็นผู้ใหญ่กับเด็กโดยผู้ใหญ่คือบุคคลที่มีอายุสิบแปดปีขึ้นไปและเด็กบุคคลที่มีอายุไม่ถึงสิบแปดปี หากแบ่งตามเพศมีผู้กระทำการค้าประเวณีที่สามารถดำเนินการจับกุมได้ชาย จำนวน 8,147 คน คิดเป็น (ร้อยละ 18.52) และเด็กชาย จำนวน 892 คน คิดเป็น (ร้อยละ 2.03) ส่วนผู้กระทำการค้าประเวณีที่สามารถดำเนินการจับกุมได้ แบ่งเป็น ผู้ใหญ่หญิง จำนวน 33,625 คน คิดเป็น (ร้อยละ 76.43) และเด็กหญิง จำนวน 1,331 คน คิดเป็น (ร้อยละ 3.02) และตลอดจนจากการพิจารณารายละเอียดในด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องหาและการกระทำการค้าประเวณี พบว่า ในส่วนของผู้ใหญ่หญิงถูกจับ เพราะกระทำการค้าประเวณีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 จำนวน 33,625 คน

จากที่ได้กล่าวทั้งหมด จะเห็นได้ว่าแม้ในประเทศไทยจะมีกฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีการบังคับใช้อยู่หลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 แต่ยังมีผู้กระทำการค้าประเวณีที่เกี่ยวกับการค้าประเวณีอยู่เป็นจำนวนมากลำดับที่ 4 ของประเทศ รวมทั้งจากสถิติคดีที่ได้รับรายงานการกระทำการค้าประเวณีอยู่เป็นจำนวนมากลำดับที่ 4 ของประเทศไทย จำนวน 42,481 คดี คิดเป็นร้อยละ 95.34 จึงทำให้เกิดข้อสงสัยและข้อคิดเห็นที่ว่ามาตรทางกฎหมายและมาตรการกำหนดโดยเกี่ยวกับการค้าประเวณีที่บังคับใช้อยู่ในประเทศไทยนั้นมีประสิทธิภาพในการป้องปรามการกระทำการค้าประเวณีของผู้ค้าประเวณีมากน้อยเพียงใด จนเป็นที่มานำไปสู่การศึกษาวิจัยภายใต้หัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีในประเทศไทย” ในครั้งนี้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการค้าประเวณี และปัญหาในการป้องปรามการค้าประเวณีของผู้ค้าประเวณี ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539

³ ลำดับที่ 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จำนวน 245,691 คดี, ลำดับที่ 2 ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 จำนวน 115,890 คดี, ลำดับที่ 3 พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 จำนวน 74,005 คดี !!และลำดับที่ 5 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 จำนวน 27,862 คดี.

2. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดความผิดค้าประเวณี การลงโทษทางอาญา และหลักการลงโทษที่ได้สัดส่วนในกรณีการค้าประเวณี

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าประเวณีในต่างประเทศ และในประเทศไทย และตลอดจนกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

4. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีในประเทศไทย ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายการกิจกรรมอาญาในการคุ้มครองสังคม

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีในประเทศไทยไม่ชัดเจน และมีบทลงโทษที่ไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด จึงไม่สามารถป้องกัน บ่มเพ็ญ ขับยึดการกระทำความผิดได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการเข้าซักชวนรับเรือนบุคคลตามถนนหรือสถานะสถานเพื่อค้าประเวณี ประกอบกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพมุ่งคุ้มครองผู้ค้าประเวณีเด็กที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี เป็นหลักไม่ครอบคลุมรวมไปถึงผู้ค้าประเวณีที่มีอายุกว่า 18 ปี เพราะผู้ค้าประเวณีที่มีอายุกว่า 18 ปี จะต้องแสดงความประสงค์เพื่อเข้ารับการพิจารณาความเหมาะสมในการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ทำให้ไม่สามารถป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้ค้าประเวณีโดยสมัครใจได้ด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวมาทำให้ผู้ค้าประเวณีไม่เกรงกลัวกฎหมายไม่เข็ดหดาบและยังกระทำผิดซ้ำอยู่เรื่อยๆ หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอัตราโทษปรับจะทำให้ผู้ค้าประเวณีมีความยับยั้งชั่งใจในการกระทำความผิดมากขึ้น รวมทั้งหากแก้ไขให้มีมาตรการพิเศษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้ค้าประเวณีที่เหมาะสม รวมทั้งมาตรการพิเศษเพื่อกันอันตรายจากการแพร่โรคที่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถคุ้มครองสังคมตามการกิจกรรมอาญาได้อย่างแท้จริง

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่จะศึกษาเพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการค้าประเวณี และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีของผู้ค้าประเวณี ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์ทางกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี

ตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าประเวณีในต่างประเทศ และในประเทศไทย เพื่อให้บทสรุปและข้อเสนอแนะในการปรับแก้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากหนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม คำพิพากษาศาลฎีกา ข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเตอร์เน็ต ตลอดจนสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ โดยจะนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งได้จากการศึกษาค้นคว้า มารวบรวมให้เป็นระบบ และนำมาศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาให้ได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงสภาพปัญหาเกี่ยวกับการค้าประเวณี และปัญหาในการป้องกันการค้าประเวณีของผู้ค้าประเวณี ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539
2. เพื่อทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดความผิดค้าประเวณี การลงโทษทางอาญา และหลักการลงโทษที่ได้สัดส่วนในกรณีการค้าประเวณี
3. เพื่อทราบถึงข้อเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าประเวณีในต่างประเทศ และในประเทศไทย และตลอดจนกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
4. เพื่อทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีในประเทศไทย ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 ให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายการกิจกฎหมายอาญาในการคุ้มครองสังคม